

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничо-наукових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
комунального вищого
навчального закладу «Хортицька
національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
О.Л. Позднякова
2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(ЗП 1.1.08) Макро- та мікроекономіка

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 073 Менеджмент

Рівень освіти перший (бакалаврський)

2017–2018 навчальний рік

Робоча програма «Макро- та мікроекономіка» для студентів факультету мистецтва та дизайну першого (бакалаврського) рівня спеціальності 073 Менеджмент

Розробники: Куреда Ніна Миколаївна, професор кафедри садово-паркового господарства, кандидат економічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри природничо-наукових дисциплін факультету мистецтва та дизайну

Протокол від 11 травня 2017 року № 12

Завідувач кафедри
природничо-наукових дисциплін І.Ю.Антоненко

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 9,0	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
	спеціальність 073 Менеджмент	Семестр	2-й, 3-й
Модулів – 6	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 52 год	
Змістових модулів – 6		Лекції: 68 год.	Практичні, семінарські: 64 год.
Загальна кількість годин – 270			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Самостійна робота 134 год.	
		ІНДЗ: год	
	Вид контролю: залік		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета – вивчення механізму прийняття економічних рішень на рівні домашніх господарств і фірм у заданих господарських умовах, а також процес формування цих умов у результаті їх спільних дій; механізму функціонування та розвитку національної економіки – на основі сучасних економічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою і вітчизняною наукою та апробованих практикою.

Освоївши курс «Мікроекономіка і макроекономіка» студенти повинні *знати*:

- основні проблеми мікроекономіки і основи поведінки підприємства як мікроекономічного суб'єкта;

- суть попиту та пропозиції, їх рівноваги, ціни рівноваги, дефіциту та надлишок на ринку; надлишок споживача і надлишок виробника; умови формування ринкової рівноваги та державного регулювання ринкового ціноутворення за допомогою податків, акцизів, дотацій, фіксованих цін;

- основи та умови формування споживчого попиту та споживчого вибору, умови рівноваги споживача, зв'язок споживання з ціною і доходом;

- виробництво із змінним фактором, роль технології у виробництві, вклад факторів виробництва у створенні продукту – виробничу функцію Кобба-Дугласа; суть прибутку і доходу; основні види витрат виробництва у короткостроковому та довгому періодах;

- попит фірми, максимізацію прибутку і мінімізацію збитків фірми, умови закриття фірми, пропозицію фірми, короткострокову та довгострокову рівновагу фірми;

- недосконалу конкуренцію та монополію, визначення ціни і граничного доходу фірми в умовах монополії, обсягів виробництва монополіста, попит монополії, короткострокова та довгострокова рівновага монополіста, індекс Лернера, максимізацію прибутку і мінімізацію збитків фірмою - монополістом, цінову дискримінацію, соціальну та економічну шкідливість монополії;

- монополістичну конкуренцію; визначення попиту, ціни обсягу виробництва і витрат; нецінову конкуренцію; олігополію; причини виникнення цінових війн, ламану криву попиту олігополії; монополію;

- попит та пропозиція на ринку праці та капіталу; умови побудови рівноваги на ринку праці та ринку капіталів; монополію на ринку праці; роль профспілок та держави на ринку праці, диференціація зарплати, особистості сучасного ринку праці; особливості механізму дисконтування, визначення ціни землі та земельної ренти;

- закони та категорії, які характеризують національну економіку; закономірності, що визначають функціонування національного ринку та його складових;

- взаємозв'язок споживання, заощадження та інвестицій, сукупного попиту та сукупної пропозиції на макrorівні;

- причини виникнення нерівноваги в національному господарстві та шляхи її подолання;

- основи формування податкової, кредитної, грошової та бюджетної політики держави;

- фактори, що визначають соціальне становище населення в суспільстві.

вміти:

- за функціями попиту та пропозиції побудувати криві попиту та пропозиції, визначити ціну рівноваги та обсяг рівноважного продукту, величину дефіциту чи надлишку при зміні ціни;

- за графіком рівноваги попиту та пропозиції визначити надлишок споживача, витрати і надлишок виробника;

- побудувати криві попиту та пропозиції на ринку праці, рівноважну зарплату та рівноважну зайнятість;

- визначити дисконтовану капітальну вартість; розрахувати ринкову ставку процента, віддачу інвестицій з врахуванням інфляції та строку окупності; визначити ціну землі та ренту;

- розрахувати основні показники розвитку економічної системи: ВВП, ВНП, ЧНП, національний дохід, особистий дохід;

- визначити рівень та темп інфляції, рівень та динаміку безробіття;

- визначити основні параметри грошового та товарного ринків, їх складових;
- вміти за допомогою графічного методу аналізувати явища та процеси національної економіки, давати оцінку подій економічного життя держави;
- виділяти причинно-наслідкові залежності розвитку економічних явищ та процесів;
- вміти оцінити місце та роль країни у світовому господарстві.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

розрахувати бюджетні обмеження споживача за доходами, ціною товару;

- розрахувати сукупний, середній і граничний продукт фірми, умову мінімізації витрат та максимізації прибутку; побувати ізокосту за даними;
- визначити максимум прибутку та мінімум збитків при співставленні TR і TC та MR і MC;
- здатність розрахувати індекс Лернера та індекс Херфіндаля-Хіршмана;
- здатність визначити прибуток чистої монополії та монополістичної конкуренції за графіком;
- здатність визначити умови граничності фірми за графіком; умови припинення виробництва фірмою;
- здатність визначити ціну за принципом „витрати-плюс”;
- здатність розрахувати показники, що визначають соціальний стан населення країни;
- здатність проаналізувати мультиплікаційні ефекти, розрахувати величину мультиплікатора та акселератора.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМ 1. Теоретичні аспекти мікроекономічного аналізу

Тема 1. Вступ до Економіксу (мікроекономіки і макроекономіки)

Предмет Економіксу. Виробництво, розподіл, обмін, споживання. Потреби та ресурси. Взаємозв'язок Економіксу з іншими науками. Значення економічної науки для суспільства в цілому та для окремої людини.

Потреби та їх класифікація. Піраміда потреб за А. Маслоу. Безмежність потреб та закон зростання потреб. Виробничі ресурси та їх класифікація. Обмеженість ресурсів. Проблема вибору.

Методи дослідження Економіксу. Абстрагування, класифікація, узагальнення, індукція, дедукція, аналіз, синтез, економічне моделювання, графічне зображення. Етапи економічних досліджень.

Позитивна економіка. Нормативна економіка. Рівні дослідження економічної науки. Мікроекономіка Мезоекономіка. Макроекономіка. Мегаекономіка.

Три основні завдання організації господарського життя. „Що виробляти?”. „Як виробляти?”. „Для кого виробляти?”. Технології: працемістка, капіталомістка, матеріаломістка.

Економічна система. Форми власності. Координаційний механізм. Економічний кругообіг. Моделі економіки: ринкова, командно-адміністративна, змішана, перехідна. Роль держави в сучасній економіці.

Тема 2. Мікроекономіка як наука

Мікроекономіка як складова частина економічної теорії. Об'єкт і предмет мікроекономіки. Поведінка індивіда, домогосподарства, фірми.

Тезаурус мікроекономіки: ціна, попит, пропозиція, споживання, вибір, раціональна поведінка, граничність, рівновага.

Методологія мікроекономіки: теорії і моделі. Загальноекономічні та специфічні методи макроекономіки. Абстрагування. Мікроекономічне моделювання: вербальні (словесно-

описуючі); математичні; графічні. Оптимізаційні та рівноважні моделі.

Позитивний і нормативний аналіз. Застосування і межі мікроекономічної теорії.

Тема 3. Теорія попиту і пропозиції. Еластичність

Попит. Ціна. Функція попиту. Закон попиту. Графік попиту. Зміна величини попиту. Ефекти доходу та заміщення. Пропозиція. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Графік пропозиції. Зміна величини пропозиції. Ефекти перерозподілу ресурсів та залучення до використання гірших ресурсів.

Зміна попиту та пропозиції. Нецінові детермінанти попиту. Нецінові детермінанти пропозиції.

Ціна ринкової рівноваги. Надлишок та дефіцит товару.

Еластичність. Цінова еластичність попиту. Еластичний попит. Нееластичний попит. Одинична еластичність. Абсолютно еластичний попит. Абсолютно нееластичний попит. Еластичність попиту за доходом. Перехресна еластичність. Фактори цінової еластичності попиту. Еластичність пропозиції за ціною. Залежність пропозиції від фактору часу. Практичне застосування знань про еластичність.

Можливі варіанти співвідношення попиту і пропозиції і формування нової рівноваги.

Неринкове ціноутворення. Державне встановлення штучно завищених та штучно занижених цін. Ціноутворення в умовах монополії.

Тема 4. Теорія споживання

Споживацькі переваги, доходи споживачів і ціни на товари. Загальна корисність. Гранична корисність. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності.

Бюджети і ціни. Бюджетне обмеження. Бюджетна лінія. Рівняння бюджетної лінії. Зміни в доходах і цінах. Зміщення лінії бюджетного обмеження.

Криві байдужості. Карта кривих байдужості. Спадні граничні норми заміщення і кривизна кривих байдужості. Гранична корисність і нахил кривих байдужості.

Рівновага споживача. Максимізація корисності в рамках бюджетного обмеження. Рівняння теорії споживчого вибору. Оптимум споживача.

Тема 5. Теорія виробництва і витрат

Виробництво. Мета виробництва. Умови виробництва. Фактори виробництва. Технології.

Виробнича функція. Ізокванта. Карта ізоквант. Гранична норма заміщення працею капіталу ($MRTS_{LK}$).

Миттєвий, короткий і довгий періоди. Виробництво в короткому періоді. Загальний продукт (TP). Середній продукт змінного фактора (AP_L). Граничний продукт змінного ресурсу (MP_L). Виробництво фірми в довгостроковому періоді. Ефект від масштабу.

Витрати виробництва: бухгалтерські (явні), внутрішні (неявні), економічні. Види витрат виробництва у короткостроковому періоді: постійні, змінні, загальні, середні, граничні. Витрати фірми в довгостроковому періоді.

Прибуток: бухгалтерський, нормальний, економічний.

Тема 6. Діяльність фірми в умовах конкуренції

Конкуренція та її значення для сучасної економіки. Недобросовісна конкуренція. Конкурентність ринку. Конкурентна боротьба.

Форми конкуренції: цінова, нецінова. Методи конкуренції: внутрішньогалузева, міжгалузева, міжнародна.

Види конкуренції: досконала та недосконала. Монополістична конкуренція. Конкурентна фірма.

Олігополія. Дуополія. Олігопсонія. Модель дуополії Курно. Модель дуополії Штакельберга. Модель Бертрана. Теорія ігор. Рівновага Неша.

Монополія. Чиста монополія. Монопсонія. Штучна монополія. Природна монополія.

Максимізація прибутків фірми в умовах змінюваного ринку. Закономірності мінімізації збитків фірми в умовах змінюваного ринку. Сумарна виручка (TR). Гранична виручка(MR).

Показник монопольної влади Лернера. Цінова дискримінація. Антимонопольна політика держави. Антимонопольне законодавство.

Тема 7. Теорія ринків ресурсів

Виробничі ресурси та фактори виробництва. Види ринків за об'єктом купівлі-продажу: ринок праці; ринок капіталів; ринок землі.

Види ринків за територіальною ознакою: галузевий, національний, світовий ринки.

Види ринків за роллю окремих суб'єктів на окремих ринках: конкурентний, монополістичний, монопсонічний.

Види ринків за відповідністю до чинного законодавства: легальний, нелегальний.

Індивідуальний, галузевий та ринковий попит на ресурс. Пропозиція ресурсів.

Ринок праці. Особливості формування попиту і пропозиції на ринку праці. Граничний продукт праці (MPL). Граничний дохід праці (MRPL). Ринок капіталу. Альтернативна вартість капіталу. Дисконтування. Ринок землі. Ціна землі. Попит на землю. Нееластичність пропозиції на землю.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання

Тема 8. Макроекономіка як наука про загальну рівновагу

Макроекономіка як явище і як сфера знань (наука).

Предмет макроекономіки. Об'єкт макроекономічного дослідження. Суб'єкти макроекономіки. Завдання макроекономічної теорії. Макроекономічні цілі. Позитивна та нормативна макроекономіка. Етапи макроекономічного аналізу. Функції макроекономіки.

Місце макроекономіки в системі наук. Зв'язок макроекономічних досліджень з основними економічними теоріями, економічною політикою держави, мікроекономікою, економіко-математичним моделюванням та іншими науками.

Методологія макроекономіки. Методи макроекономічних досліджень. Загальнонаукові методи макроекономічних досліджень. Логічний та діалектичний методи. Єдність абстрактного та конкретного, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, кількісного та якісного, логічного та історичного.

Специфічні методи макроекономічних досліджень. Агрегування. Макроекономічне моделювання. Класифікація макроекономічних моделей. Екзогенні та ендогенні параметри.

Тема 9. Основні макроекономічні показники у системі національних рахунків

Система національних рахунків (СНР) як методологія національного рахівництва. Суть СНР та її значення для макроекономічного аналізу. Порівняльний аналіз Балансу народного господарства (БНГ) та системи національних рахунків (СНР).

Теоретичні основи СНР. Класифікація видів економічної діяльності. Етапи розвитку СНР та їх здобутки. Принципи побудови СНР – 93. Стан та проблеми запровадження СНР – 93 в Україні.

Основні поняття та макроекономічні показники у СНР - 93. Валовий випуск. Валовий внутрішній продукт (ВВП, або GDP). Методи виміру ВВП: виробничий (продуктивний); за потоком видатків (кінцевого використання) та за потоком доходів (розподільчий).

Макроекономічний зміст похідних від ВВП показників: валового національного доходу (ВНД, або GNI), валового національного наявного доходу (ВННД, або GNDI), чистого національного доходу (ЧНД, або NNI).

Номінальні та реальні макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП. Індекси цін та дефлятор ВВП. Фактичний та потенційний обсяг національного виробництва.

Тема 10. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Макроекономічний зміст сукупного попиту (AD). Структура сукупного попиту: споживчий попит домогосподарств (C), інвестиційний попит національного підприємницького сектора (I), попит держави (G) та попит закордону (NE).

Крива сукупного попиту. Цінові та нецінові чинники, що впливають на сукупний попит. Рух по кривій AD та зрушення кривої AD. Ефекти сукупного попиту.

Макроекономічний зміст сукупної пропозиції (AS). Крива AS у короткостроковому та довгостроковому періодах. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції.

Цінові та нецінові чинники, що впливають на сукупну пропозицію. Рух по кривій AS та зрушення кривої AS.

Рівновага сукупного попиту (AD) та сукупної пропозиції (AS). Модель AD - AS. Ефект храповика.

Тема 11. Макроекономічна рівновага та її регулювання

Макроекономічна рівновага. Класичний діловий (промисловий) цикл та характеристика його фаз: кризи, депресії, поживлення та підйому. Тренд. Графічне зображення класичного ділового циклу. Рецесія.

Види циклів. Короткі цикли Дж. Кітчина. Середні цикли К. Жугляра. Будівельні цикли С. Кузнеця. Довгі цикли М. Кондратьєва. Теорії причин виникнення циклів. Нециклічні коливання економіки.

Причини трансформації класичного ділового циклу в сучасні економічні коливання. Графічне зображення сучасних економічних коливань. Роль держави у регулюванні економічних коливань.

Зайнятість. Безробіття як фактор макроекономічної нестабільності. Типи (форми) безробіття. Природний рівень безробіття. Приховане безробіття та прихована зайнятість.

Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон А.Оукена.

Інфляція, її суть та причини виникнення. Вимірювання інфляції. Індeksi та темп інфляції. Види інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат (пропозиції). Передбачувана та непередбачувана інфляція. Природний рівень інфляції. Помірна, галопуюча та гіперінфляція. Дефляція. Стагнація. Стагфляція.

Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Ефект Фішера. Ефект Олівера-Танзі. Інфляційний податок.

Зв'язок інфляції та безробіття. Крива А.Філіпса.

Антиінфляційна політика держави. Заходи держави, спрямовані на обмеження безробіття.

Тема 12. Фінансова політика у макроекономічному регулюванні

Фіскальна політика, її зміст та функції. Види фіскальної політики. Фіскальна експансія та фіскальна рестрикція. Автоматична фіскальна політика та її основні інструменти. Дискреційна фіскальна політика та її основні інструменти. Паушальні податки.

Мультиплікатори фіскальної політики: податковий, державних закупок, трансфертів.

Податкова система та її структура. Податки та їх функції. Об'єкт оподаткування. Методи оподаткування. Податкова ставка. Податкові пільги. Класифікація податків. Системи оподаткування: прогресивна, пропорційна, регресивна. Крива А. Лаффера.

Державні видатки. Їх класифікація за терміном використання та за напрямками використання.

Бюджетна система. Державний бюджет та його види: фактичний, структурний та циклічний. Структура державного бюджету. Джерела надходжень до державного бюджету.

Збалансований, дефіцитний та профіцитний державний бюджет. Причини, що зумовлюють бюджетний дефіцит. Види бюджетного дефіциту. Методи фінансування дефіциту державного бюджету.

Державний борг: сутність, причини, види. Взаємозв'язок дефіциту бюджету та державного боргу, їх вплив на економіку. Дефолт. Управління державним боргом. Рефінансування боргу. Боргова криза. Реструктуризація. Конверсія боргу. Капіталізація боргу. Конверсія "борг-борг".

Тема 13. Грошова політика у макроекономічному регулюванні

Гроші. Сутність грошей. Функції грошей: міри вартості, засобу обігу, засобу платежу, засобу нагромадження, світові гроші. Види грошей: готівкові, замітники грошей, безготівкові. Недекретовані та декретовані гроші. Ідеальні та реальні гроші.

Грошова пропозиція. Структура грошової пропозиції. Грошові агрегати. Ліквідність.

Структура банківської системи. Однорівнева банківська система. Дворівнева банківська система. Трьохрівнева банківська система. Функції Центрального банку. Грошова емісія. Функції комерційного банку.

Модель створення банками нових грошей. Обов'язкова норма банківського резервування. Роль обов'язкової норми банківського резервування у зміні грошової пропозиції. Депозитний мультиплікатор. Надлишкові резерви. Максимальна кількість нових грошей, створених комерційними банками.

Грошовий обіг. Вплив кількості грошей на основні макроекономічні параметри. Курс валют.

Сутність монетаризму. Монетаристське рівняння. Монетаристські рекомендації регулювання економіки.

Тема 14. Макроекономічний зміст економічного зростання

Макроекономічний зміст економічного зростання. Типи економічного зростання: екстенсивне та інтенсивне зростання економіки. Джерела економічного зростання: приросту праці, приросту капіталу, технічних нововведень. Фактори, що визначають економічне зростання: фактори пропозиції, попиту, ефективності, соціокультурні, інституційні фактори.

Темп економічного зростання. Вимір економічного зростання та його темпів. Прихильники і противники економічного зростання. Виробнича функція Кобба–Дугласа. Модель економічного зростання Харрода-Домара. Неокласична модель економічного зростання Р.Солоу.

Економічне зростання та економічний розвиток.

Межі економічного зростання та його державне регулювання.

Тема 15. Макроекономічна політика у відкритій економіці

Мегаекономічний рівень економіки. Світове господарство. Закрита економіка. Відкрита економіка. Міжнародні економічні відносини. Зовнішня торгівля. Міжнародні валютні відносини. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. Міжнародні організації: Світовий банк, міжнародний валютний фонд та ін. Еволюція валютних систем. Міжнародний рух капіталу. Міграція робочої сили. Політики протекціонізму та фритредерства.

Валютні курси. Номінальний валютний курс. Пряме котирування. Обернене котирування. Реальний валютний курс. Режими валютних курсів: фіксований, плаваючий. Співвідношення ставки відсотка за інвестиціями в національну економіку (i) та світової ставки відсотка (i^*).

Платіжний баланс як відображення макроекономічних зв'язків національної економіки із зовнішнім світом. Зміст і структура окремих статей платіжного балансу. Макроекономічні пропорції відкритої економіки. Торговельний баланс.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
ЗМ 1. Теоретичні аспекти мікроекономічного аналізу						
1. Вступ до Економіксу (мікроекономіки і макроекономіки)	17	4	4	-	-	9
2. Мікроекономіка як наука	17	4	4	-	-	9
3. Теорія попиту і пропозиції. Еластичність	21	6	6	-	-	9
4. Теорія споживання	18	4	4	-	-	10
5. Теорія виробництва і витрат	22	6	6	-	-	10
6. Діяльність фірми в умовах конкуренції	18	4	4	-	-	10
7. Теорія ринків ресурсів	22	6	6	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	135	34	34	-	-	67
ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання						
8. Макроекономіка як наука про загальну рівновагу	16	4	4	-	-	8
9. Основні макроекономічні показники у системі національних рахунків	16	4	4	-	-	8
10. Сукупний попит і сукупна пропозиція	16	4	4	-	-	8
11. Макроекономічна рівновага та її регулювання	16	4	4	-	-	8
12. Фінансова політика у макроекономічному регулюванні	16	4	4	-	-	8
13. Грошова політика у макроекономічному регулюванні	17	4	4	-	-	9
14. Макроекономічний зміст економічного зростання	19	5	5	-	-	9
15. Макроекономічна політика у відкритій економіці	19	5	5	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	135	34	34	-	-	67
Усього	270	68	68	-	-	134

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		ЗМ 1. Теоретичні аспекти мікроекономічного аналізу	
1	1	Вступ до Економіксу (мікроекономіки і макроекономіки)	4
2	2	Мікроекономіка як наука	4
3	3	Теорія попиту і пропозиції. Еластичність	6
4	4	Теорія споживання	4
5	5	Теорія виробництва і витрат	6
6	6	Діяльність фірми в умовах конкуренції	4
7	7	Теорія ринків ресурсів	6
		ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання	
8	8	Макроекономіка як наука про загальну рівновагу	4
9	9	Основні макроекономічні показники у системі національних рахунків	4
10	10	Сукупний попит і сукупна пропозиція	4
11	11	Макроекономічна рівновага та її регулювання	4
12	12	Фінансова політика у макроекономічному регулюванні	4
13	13	Грошова політика у макроекономічному регулюванні	4
14	14	Макроекономічний зміст економічного зростання	5
15	15	Макроекономічна політика у відкритій економіці	5
		Усього	68

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
		ЗМ 1. Теоретичні аспекти мікроекономічного аналізу	
1	1	Вступ до Економіксу (мікроекономіки і макроекономіки)	9
2	2	Мікроекономіка як наука	9
3	3	Теорія попиту і пропозиції. Еластичність	9
4	4	Теорія споживання	10
5	5	Теорія виробництва і витрат	10
6	6	Діяльність фірми в умовах конкуренції	10
7	7	Теорія ринків ресурсів	10
		ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання	
8	8	Макроекономіка як наука про загальну рівновагу	8
9	9	Основні макроекономічні показники у системі національних рахунків	8
10	10	Сукупний попит і сукупна пропозиція	8
11	11	Макроекономічна рівновага та її регулювання	8
12	12	Фінансова політика у макроекономічному регулюванні	8
13	13	Грошова політика у макроекономічному регулюванні	9
14	14	Макроекономічний зміст економічного зростання	9
15	15	Макроекономічна політика у відкритій економіці	9
		Усього	134

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Для виконання індивідуального завдання студент повинен написати реферат на дві теми.

Теми:

ЗМ 1. Теоретичні аспекти мікроекономічного аналізу

1. Теорія раціонального вибору споживача.
2. Теорія виробництва.
3. Формування індивідуального і ринкового попиту.
4. Попит і пропозиція та їх взаємодія на ринку.
5. Еластичність попиту та пропозиції.
6. Теорія фірми: витрати виробництва.
7. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
8. Рівновага фірми на ринку досконалої конкуренції.
9. Формування пропозиції фірми і галузі в умовах досконалої конкуренції.
10. Рівновага монополії в коротко - та довгостроковому періодах.
11. Ціноутворення в умовах монополії.
12. Монопольна влада та регулювання монополії.
13. Антимонопольна політика в Україні.
14. Природні монополії та їх регулювання в Україні.
15. Монопсонія та її влада на ринку.
16. Некооперована, кількісна та цінова олігополія.
17. Теорія корисності та її використання.
18. Змова і цінове лідерство на олігополістичному ринку.
19. Рівновага на ринку монополістичної конкуренції.
20. Нецінова конкуренція.
21. Попит на фактори виробництва.
22. Попит та пропозиція на ринку праці.
23. Ціноутворення на ринку праці з недосконалою конкуренцією.
24. Ціноутворення на ринку капіталу.
25. Попит і пропозиція капіталу та аналіз інвестиційних рішень.
26. Ринок землі.
27. Виробництво в довгостроковому періоді: ефект масштабу.
28. Стратегічна поведінка олігополістів і теорія ігор.
29. Олігополістичні ринки в Україні.
30. Формування ринкового попиту.
31. Індивідуальна та ринкова пропозиція праці.
32. Загальна рівновага конкурентних ринків.
33. Ефективність в обміні.
34. Ефективність у виробництві.
35. Теорія суспільного добробуту.
36. Зовнішні ефекти в ринковій економіці та їх державне регулювання.
37. Державне регулювання економіки на мікрорівні.
38. Ринки з асиметричною інформацією.
39. Вибір в умовах ризику і невизначеності.
40. Формування індивідуального попиту.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання

1. Історія розвитку макроекономіки.
2. Економічні системи: сутність, основні види, особливості.
3. Графічний метод в макроекономіці.
4. Макроекономічне моделювання: історія і особливості.
5. Головні макроекономічні цілі: сутність і суперечності.

6. Історія створення і розвитку СНР.
7. Система показників на підставі ВВП і ВВП.
8. Динаміка ВВП України за роки незалежності.
9. Динаміка цін і аналіз ВВП.
10. Недоліки ВВП і особливості ЧЕД.
11. Історія створення і розвитку СНР.
12. Система показників на підставі ВВП і ВВП.
13. Динаміка ВВП України за роки незалежності.
14. Динаміка цін і аналіз ВВП.
15. Недоліки ВВП і особливості ЧЕД.
16. Основні форми зайнятості й безробіття.
17. Цінова нестабільність та її суперечності.
18. Основні показники цінової нестабільності.
19. Економічні цикли та їх класифікація.
20. Моделі макроекономічного кругообігу.
21. Графічна інтерпретація впливу цінових і нецінових чинників на сукупні попит і пропозицію.
22. Особливості кейнсіанського і класичного поглядів на сукупну пропозицію.
23. Особливості рівноваги на відрізках кривої сукупної пропозиції.
24. Споживання та заощадження в ринковій економіці.
25. Співвідношення основних показників споживання, заощаджень та інвестицій.
26. Мультиплікатор видатків і особливості його розрахунку.
27. Сутність і основні форми інвестицій.
28. Взаємозв'язок мультиплікатора видатків і акселератора.
29. Методика побудови кейнсіанського хреста.
30. Метод «витрати – випуск» та його особливості.
31. Метод «вилучення – ін'єкцій» та його особливості.
32. Взаємозв'язок методів «витрати – випуск» та «вилучення – ін'єкцій».
33. Економічні цикли та їх класифікація.
34. Економічна таблиця Кене, схеми відтворення Маркса, модель «витрати – випуск» В. Леонт'єва як історичні етапи моделювання економічного зростання.
35. Основні некейнсіанські моделі зростання.
36. Модель Солоу.
37. Інституціональні моделі зростання.
38. Необхідність і сутність державного регулювання економіки.
39. Національні моделі державного регулювання.
40. Державне втручання в економіку і порівняльний аналіз класичного і кейнсіанського підходів.
41. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.
42. Соціально-економічний зміст кривої Лаффера.
43. Особливості й суперечності податкової системи України.
44. Ефективність грошової політики з точки зору альтернативних концепцій.
45. Сутність і суперечності грошово-кредитної політики держави.
46. Мультиплікаційний ефект у грошовому секторі економіки.
47. Грошові агрегати та їх взаємозв'язок.
48. Ефект багатства і зміщення на ринку робочої сили.
49. Теорія макроекономічної політики Я. Тінбергена.
50. Теорія економічної політики Р. Манделла.
51. Закон ефективності урядового впливу на економіку А. Вагнера. Причини, що зумовлюють дію закону.
52. Ефективності урядової політики на основі теорії В. Парето.
53. Основні теорії зовнішньої торгівлі.

54. Основні форми й суб'єкти ЗЕД.
55. Показники зв'язку валютного курсу і платіжного балансу.
56. Особливості митного і немитного регулювання в Україні.
57. Національна економіка і решта світу.

Питання до заліку

ЗМ 1. Теоретичні аспекти мікроекономічного аналізу

1. Обмеженість ресурсів: крива виробничих можливостей, альтернативні витрати.
2. Предмет та методи мікроекономіки.
3. Попит, закон попиту та його нецінові чинники.
4. Пропозиція, закон пропозиції та її нецінові чинники.
5. Механізм ринкової рівноваги за Вальрасом.
6. Механізм ринкової рівноваги за Маршалом.
7. Цінова еластичність попиту: визначення та види.
8. Перехресна еластичність попиту.
9. Цінова еластичність пропозиції.
10. Теорія корисності: перший та другий закони Госсена.
11. Крива байдужості. Гранична норма заміни.
12. Бюджетна лінія та її характеристики.
13. Еквіваріантний принцип максимізації корисності: довести графічно.
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага.
15. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача.
16. Криві Енгеля, закон Енгеля.
17. Ефект заміщення і ефект доходу (графічна інтерпретація).
18. Формування ринкового попиту.
19. Ефекти «наслідування більшості», «сноба» і Веблена.
20. Надлишок споживача та споживчий надлишок на ринку.
21. Теорія виробництва: основні виробничі функції.
22. Ізокванта та її характеристики.
23. Виробництво у короткостроковому періоді: закон спадної продуктивності.
24. Замінність виробничих факторів. Гранична норма технічного заміщення.
25. Ефект масштабу виробництва.
26. Суть та види витрат.
27. Зміна середніх та граничних витрат у короткостроковому періоді.
28. Ізокоста та її характеристики.
29. Мінімізація витрат у довгостроковому періоді.
30. Зміна довгострокових середніх витрат під дією ефекту масштабу.
31. Правило вибору обсягу виробництва (максимізації прибутку) конкурентної фірми.
32. Рівновага конкурентної фірми (максимізація прибутку) у короткостроковому періоді.
33. Формування кривої пропозиції конкурентної фірми (короткостроковий період).
34. Рівновага конкурентної фірми (максимізація прибутку) у довгостроковому періоді.
35. Формування кривої пропозиції конкурентної фірми у довгостроковому періоді.
36. Виробничий надлишок фірми та ринку.
37. Суспільна ефективність ринку досконалої конкуренції.
38. Модель «чистої» монополії та її характеристики.
39. Попит та дохід монополіста
40. Рівновага монополіста у короткостроковому періоді (графічна інтерпретація).
41. Цінова дискримінація першого ступеня в умовах монополії.
42. Цінова дискримінація другого та третього ступеня в умовах монополії.
43. Монопольна влада: вимірювання та джерела.

44. Наслідки монополізації галузі для суспільства.
45. Основні ознаки олігополістичного ринку.
46. Лідерство в ціноутворенні на олігополістичному ринку.
47. Теорія ігор в олігополістичній стратегії.
48. Олігополістичне ціноутворення за принципом «витрати плюс».
49. Модель «ламаної кривої попиту» на олігополістичному ринку.
50. Кооперована олігополія: картель.
51. Суспільна ефективність олігополії.
52. Характерні риси монополістичної конкуренції.
53. Форми нецінової конкуренції на ринку монополістичної конкуренції.
54. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції (короткостроковий період)
55. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції (довгостроковий період).
56. Суспільна ефективність монополістичної конкуренції.
57. Похідний попит: взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва.
58. Формування кривої попиту на ресурс.
59. Вибір оптимальної кількості ресурсу фірмою на конкурентному ринку факторів.
60. Зміни у попиті на ресурс фірми на конкурентному ринку факторів.
61. Еластичність попиту на ресурс та фактори, що її визначають.
62. Криві попиту на ресурс за умов досконалої та недосконалої конкуренції.
63. Особливості ринку праці.
64. Ефект заміщення і ефект доходу при зміні ставки зарплати.
65. Формування кривої індивідуальної пропозиції праці.
66. Монополія профспілки на ринку праці.
67. Монопсонія на ринку праці.
68. Попит, пропозиція та рівновага на ринку фізичного капіталу.
69. Модель конкурентного ринку позичкових коштів.
70. Вибір домогосподарств між поточним і майбутнім споживанням.
71. Формування фірмою інвестиційного попиту.
72. Рівновага на ринку послуг землі.
73. Диференціальна земельна рента.
74. Визначення ціни землі.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага і економічне зростання

1. Предмет макроекономіки. Зростання ефективності економіки як головне завдання макроекономіки.
2. Макроекономічна теорія і економічна політика. Цілі економічної політики.
3. Основні макроекономічні показники.
4. ВВП: суть і методи обчислення.
5. ВВП і ВНП: суть та особливості. Номінальний і реальний ВВП.
6. Вимірювання рівня цін. Номінальний і реальний ВВП.
7. Циклічні коливання. Теорії економічних циклів.
8. Економічний цикл і його фази.
9. Зайняте і безробітне населення. Рівень зайнятості і безробіття.
10. Види безробіття. Повна зайнятість.
11. Наслідки безробіття. Закон Оукена.
12. Сутність інфляції, її причини, види та способи виміру.
13. Інфляція і безробіття. Крива Філіпса. Стагфляція.
14. Наслідки безробіття. Закон Оукена.
15. Споживання, заощадження та дохід.
16. Інвестиції та їх чинники.
17. Чинники споживання та заощадження, не пов'язані з доходом.

18. Макроекономічна рівновага: підхід “заощадження – інвестиції”.
19. Макроекономічна рівновага: підхід “сукупні видатки – обсяг виробництва”.
20. Ефект мультиплікатора і зміни рівноважного ЧНП.
21. Рівноважний ЧНП в умовах повної зайнятості. Дефляційний і інфляційний розрив.
22. Зміни макроекономічної рівноваги як наслідок дії нецінових факторів сукупного попиту і сукупної пропозиції. Ефект храповика.
23. Сукупна пропозиція і її характеристика.
24. Макроекономічна рівновага на різних відрізках сукупної пропозиції.
25. Зміни макроекономічної рівноваги як наслідок дії нецінових факторів сукупного попиту і сукупної пропозиції. Ефект храповика.
26. Роль держави в змішаній економіці. Економічні функції держави.
27. Класична теорія макроекономічного регулювання.
28. Монетаристська теорія та механізм регулювання економіки.
29. Кейнсіанська теорія макроекономічного регулювання.
30. Теорія економіки пропозиції.
31. Грошовий ринок і його характеристика.
32. Попит на гроші та його чинники.
33. Пропозиція грошей та грошові агрегати.
34. Банківська система. Функції центрального і комерційних банків.
35. Банківські гроші та процес їх створення. Грошовий мультиплікатор.
36. Політика дорогих і дешевих грошей і її використання.
37. Грошово-кредитна політика та її інструменти.
38. Державний бюджет та його структура. Джерела доходів та напрямки видатків державного бюджету.
39. Концепції формування державного бюджету.
40. Дефіцит державного бюджету: суть, види, джерела покриття.
41. Податкова система держави та її принципи.
42. Зовнішня заборгованість країни. Криза зовнішньої заборгованості, її причини та методи зменшення зовнішньої заборгованості.
43. Державний борг: суть, види, причини виникнення, джерела фінансування. Наслідки державного боргу.
44. Фіскальна політика держави та її інструменти. Види фіскальної політики.
45. Вплив фіскальної політики на обсяги виробництва, зайнятість та рівень цін.
46. Доходи населення та їх види. “Функціональний” та “вертикальний” розподіл доходів.
47. Індивідуальний розподіл доходів. Сімейні доходи, джерела і структура Індивідуальний розподіл доходів. Основні причини нерівності розподілу доходів.
48. Нерівномірність розподілу доходів та її причини. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.
49. Проблема рівності і нерівності розподілу доходів і ефективність функціонування мікроекономічної ринкової системи.
50. Державне регулювання розподілу доходів.
51. Фактори та типи економічного зростання.
52. Економічне зростання та його показники.
53. Значення і наслідки економічного зростання
54. Неокласична модель економічного зростання Роберта Солоу, її суть.
55. Зовнішньоторговельна політика та її інструменти. Аргументи на користь та проти політики протекціонізму.
56. Макроекономічні показники сфери зовнішньоекономічних зв'язків.
57. Валютні курси. Плаваючі і фіксовані валютні курси. Міжнародні системи валютних курсів.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Фронтальна контролююча бесіда, індивідуальне усне опитування, модульна контрольна робота, залік.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1							ЗМ 2							
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15
Лекції (10б)		1	1		1	1	1	1	1		1	1		1	
Практичні заняття (40б)	4	2	4	3	5	4	2	4	2	3	3	4	2		
Самостійна робота (10 б)	1		1	1		1	1		1	1	1	1		1	
Поточний модульний контроль (10)	5							5							

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

- Макконнелл К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: учебник/ К.Р. Макконнелл; С.Л. Брю. - М.: ИНФРА-М, 2005. - 972 с.
- Мэнкью Н.Г. Принципы экономикс: переводное издание/ Н.Г. Мэнкью. - 2-е изд., сокращ. - СПб.: Питер, 2001. - 496 с.: ил).
- Самуельсон П.А. Економіка: Підручник/ П.А. Самуельсон; За ред. О.Лищишина. - Львів: Світ, 1993. - 494 с.
- Самуельсон П.А. Экономика в условиях рынка: Учебник./ П.А. Самуэльсон. - Севастополь: Ахтиар, 1995. - 384 с.
- Самуельсон, Пол Э. Экономика: Учебник/ Пол Э. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус. - 18-е изд.. - М.: Вильямс, 2007. - 1360 с.
- Фишер С. Экономика: Учебник/ С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи. - М.: Дело ЛТД, 1993. - 864 с.

ДОДАТКОВА:

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка.: Навчальний посібник У 2 кн.. Кн. 2: Мікроекономіка / За ред. С.Панчишина і П.Островерха. – 4-те вид., виправлене і доповнене. – К.: Знання, 2006.
2. Андреюк Н.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник/ Н. В. Андреюк. – К.: Кондор, 2006.
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик; за ред. В.Д. Базилевича. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Знання, 2010. – 550 с.
4. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, доп. - К.: Атіка, 2009. – 368с.
5. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Ринкова економіка: основні поняття і категорії. - К.: Знання, 2008. - 263 с.
6. Базилінська О.Я. Мікроекономіка: Навчальний посібник / О.Я. Базилінська, О.В. Мініна. – 2-ге вид., перероб. та доп.. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
7. Бусыгин В.П. Сборник задач по курсу микроэкономки продвинутого уровня / В.П. Бусыгин, Е.В. Покатович, А.А. Фридман; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2008. – 385 с.
8. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – 7-ме вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
9. Кириленко В.І. Мікроекономіка. – К.: Таксон, 1998. – 335 с.
10. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 743 с.
11. Манків Г. Макроекономіка. Підручник для ВНЗ. Пер. з англ. – К. : Основи 2000. – 588 с.
12. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. - К.: Знання, 2007. – 677 с.
13. Мікроекономіка: практикум : навч. посіб. / за ред. В.Д.Базилевича. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2010. – 491 с.
14. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посіб. для студентів ВНЗ. – 2-ге вид., стер. - К.: Либідь, 2002. - 616 с.
15. Пилипенко В.В. Мікроекономіка. Практикум: навч. посібник / В.В. Пилипенко, Н.М. Пилипенко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 298с.
16. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка. – К.: Основи, 1996.
17. Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 348 с.
18. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 441 с.